

Leiderschapscrisis in de SPD

Achtergrond - 13 februari 2018 - Auteur: Marja Verburg

Martin Schulz heeft dinsdagavond het partijvoorzitterschap van de SPD neergelegd. Als opvolger heeft de partijtop fractievoorzitter Andrea Nahles genomineerd, die op een congres op 22 april moet worden gekozen. Tot die tijd neemt Olaf Scholz, burgemeester van Hamburg en beoogd minister van Financiën, het voorzitterschap waar.

Eigenlijk was de bedoeling dat Nahles dinsdag tot voorlopig voorzitter zou worden benoemd. Maar daar kwamen de SPD-afdelingen in Berlijn, Sleeswijk-Holstein en Saksen-Anhalt tegen in verzet. Zij wilden dat een van de vice-voorzitters de functie van Schulz tijdelijk zou overnemen tot op een partijcongres een definitieve nieuwe voorzitter kan worden gekozen. Nahles is fractievoorzitter in de Bondsdag, geen vice-voorzitter. Haar benoeming zou volgens partij-juristen daarom tegen de regels zijn geweest.

De burgemeester van Flensburg, Simone Lange, stelde zich maandagavond verrassend kandidaat voor het SPD-voorzitterschap. Ze zei dat ze het gevoel van onmacht bij veel SPD-leden begrijpt, omdat de beslissingen in Berlijn lijken te worden genomen zonder dat de basis daarin wordt gekend.

Een aantal SPD-afdelingen verzette zich tegen een snelle benoeming van Nahles tot voorlopig voorzitter

De partijtop verdedigde in eerste instantie de keuze voor Nahles: de SPD kan niet zonder leiding blijven en dus zou het goed zijn als Nahles het voorzitterschap voorlopig zou overnemen. Daar is de partijtop dinsdagavond op teruggekomen. Olaf Scholz, burgemeester van Hamburg en een van de SPD-vice-voorzitters, is interim-voorzitter tot het partijcongres op 22 april in Wiesbaden. Dan moet de nieuwe voorzitter worden gekozen. Als het aan het SPD-bestuur ligt, wordt dat dus Nahles. Scholz geldt als kandidaat voor het ministerschap van Financiën en vice-kanselier in de nieuwe regering.

Martin Schulz liet vorige week weten het partijvoorzitterschap in maart, na de ledenstemming over het regeerakkoord, aan Nahles te willen overdragen en zelf minister van Buitenlandse Zaken te willen worden. Daar kwam zoveel kritiek op dat hij vrijdag besloot van de ministerspost af te zien. Daarna wilde de SPD-top het voorzitterschap zo snel mogelijk overdragen aan Nahles.

De machtsstrijd doet de partij geen goed. In de [nieuwste peiling](#) staat de SPD met 16,5 procent op een historisch dieptepunt.

Strijdvaardig

Andrea Nahles is een ervaren en strijdvaardig politicus, die tot de linkervleugel van de partij behoort en overtuigend kan spreken. Ze staat er om bekend geen blad voor de mond te nemen. Ze belooft politieke tegenstanders “op hun smoel” te geven en noemt politici die niet met hun voeten in de klei staan “*Sesselfurzer*” (letterlijk: zetelrufters). Op het partijcongres in januari, waar het om regeringsdeelname ging, noemde ze CSU-politicus Dobrindt moeiteloos “achterlijk”. Een deel van de leden vindt haar irritant en grof, maar ze wist met haar gepassioneerde toespraak op het congres meer leden te overtuigen dan Schulz.

Nahles staat er om bekend geen blad voor de mond te nemen Tegelijkertijd is ze een gerespecteerd politicus en waarderen ook haar CDU/CSU-collega's haar betrouwbaarheid. Als minister van Sociale Zaken heeft ze de afgelopen jaren belangrijke successen voor de SPD geboekt, zoals de invoering van het minimumloon en een betere positie voor gepensioneerden en gehandicapten.

Nahles wil de partij vernieuwen. Dat zou ze in de oppositie doen, meende ze na de verkiezingen. Maar nu de SPD waarschijnlijk toch weer gaat regeren - als de SPD-leden het regeerakkoord goedkeuren - kan de vernieuwing niet in de luwte plaatsvinden. En de vraag is of zij geheel onbeschadigd uit de machtsstrijd van de afgelopen week komt. Dat ze Schulz' ambities voor Buitenlandse Zaken steunde, wijst er op dat ze de reacties van de achterban daarop niet goed had ingeschat. En de partijbasis zit ook niet te wachten op een nieuwe voorzitter die in de achterkamertjes is benoemd. Dat is niet de partijvernieuwing die de leden zo graag willen.

Ledenstemming

Deze machtsstrijd speelt zich af tegen de SPD-ledenstemming over het regeerakkoord. Dat is een schriftelijke stemming die tussen 20 februari en 2 maart wordt gehouden en waaraan alle 460.000 SPD-leden mogen meedoen. De afgelopen weken hebben zich veel nieuwe leden bij de SPD gemeld, mede door de #NoGroKo-campagne van de SPD-jongeren, de Jusos. Zij zijn tegen de grote coalitie (*GroKo*) en hebben andere tegenstanders opgeroepen lid te worden van de SPD om tegen het regeerakkoord te stemmen. Nahles is een van de leden van de partijtop die de komende weken het land in gaat om het regeerakkoord te verdedigen.

Als de SPD-leden het akkoord wegstemmen, zou er opnieuw een politieke impasse ontstaan. Dan zijn nieuwe verkiezingen de meest waarschijnlijke optie.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/24749/leiderschapscrisis-in-de-spd>